

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 537/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 16428/2013 a sp. zn. Rvp 16429/2013 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Okresného súdu Partizánske sp. zn. 5 Er 1558/2008 z 21. septembra 2011 a sp. zn. 4 Er 1686/2008 z 20. septembra 2011, ako aj porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 CoE 43/2012 z 27. februára 2013 a sp. zn. 4 CoE 41/2012 z 27. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 16428/2013 a sp. zn. Rvp 16429/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 16428/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 27. mája 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vedené pod sp. zn. Rvp 16428/2013 a sp. zn. Rvp 16429/2013, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami Okresného súdu Partizánske (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 Er 1558/2008 z 21. septembra 2011 a sp. zn. 4 Er 1686/2008 z 20. septembra 2011, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom a uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoE 43/2012 z 27. februára 2013 a sp. zn. 4 CoE 41/2012 z 27. februára 2013.

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá *inter alia* poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvného vzťahu založeného zmluvami o úvere pristúpila po dohode s dlžníkmi k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky, resp. rozhodcovskej zmluvy, ktorá založila právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou, a. s., Bratislava (ďalej len „Stály rozhodcovský súd“), rozhodovať o právnom postavení zmluvných strán pri vzniku sporu. Vzhľadom na omeškanie dlžníkov a návrh sťažovateľky, aby Stály rozhodcovský súd autoritatívne deklaroval právo sťažovateľky na úhradu peňažnej pohľadávky a uložil dlžníkom povinnosť

platiť, bola dlžníkom na základe rozsudku uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke pohľadávku spoločne s príslušenstvom. Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníkov bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávky aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcií na podklade exekučného titulu (rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, pozn.). Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcií, avšak v priebehu ich vykonávania následne ex offo exekúcie napadnutými uzneseniami vyhlásil za neprípustné a zastavil ich; na základe odvolania sťažovateľky boli napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdené napadnutými uzneseniami krajského súdu.

Sťažovateľka v úvode svojich sťažností poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE 641/2011 z 30. novembra 2012 a uvádza, že *„z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Bratislave vyplývajú dôležité dôvody, ktoré svedčia o opodstatnenosti sťažnosti podávanej sťažovateľom“*.

Sťažovateľka v sťažnostiach namieta, že *«na rozdiel od všeobecného súdu máme za to, že tvrdenie „Smernica Rady (Európskej únie) č. 93/13/EHS z 5. 4. 1993 považuje riešenie sporov zo spotrebiteľských zmlúv v rozhodcovskom konaní za ustanovenie neprimerané“, je nepreukázanou domnienkou súdu, ktorý sa navyše neodvoláva na žiadne presné a jasné znenie smernice vo svojom odôvodnení. Všeobecný súd si tak vytvoril sám právny základ, ktorý má zásadné následky pre ďalšie usporiadanie právneho vzťahu (môže viesť k reálnej nevyhľaditeľnosti splatnej pohľadávky veriteľa exekučným súdom). Je pravdou, že podľa prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, uverejnenou v Mimoriadnom vydaní v slovenskom jazyku v kapitole 15, zväzok 2, str. 288 až 293 sa za neprijateľné (nekalé) podmienky môžu považovať podľa písm. q) ods. 1 prílohy aj „podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane“*. Tvrdíme, že uvedené ustanovenie slovenskej verzie smernice Rady 93/13/EHS je nesprávne v rozhodujúcom slovnom spojení *„najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil*

spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou“», pričom ďalej medzi inými uvádza českú jazykovú verziu, z ktorej podľa jej názoru vyplýva niečo úplne iné: „... zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby překládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právných předpisů...“.

Ďalej sťažovateľka uvádza, že *«vzhľadom na požiadavky jednotnej aplikácie a jednotnej interpretácie úniového práva je potrebné text úniového predpisu skúmať vo všetkých jeho úradných jazykových verziách a vziať do úvahy skutočný úmysel zákonodarcu a cieľ samotného predpisu... Pokiaľ je výklad ustanovenia práva Únie v jednotlivých jazykových verziách odlišný, musí byť toto ustanovenie vykladané podľa všeobecného významu a cieľa právnej úpravy, ktorej je súčasťou... Tvrdíme, že súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil prečo považuje rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere... Máme za to, že v danom prípade je nutné požiadať o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor Európskej únie... Ďalej je nutné dodať, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšieho výkladu úniového práva a následnej aplikácii vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky. Máme za to, že v danom prípade je potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie aj o výklad čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ a to v súvislosti s výkladom pojmu „neprijateľná zmluvná podmienka“ v kontexte smernice Rady 93/13/EHS a jej následnej aplikácie exekučným súdom a dopadom na existujúce právne vzťahy... máme za to, že všeobecný súd mal na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ takto rozhodnúť: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky...».*

Poukazujúc na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu týkajúce sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

sťažovateľka v ďalších častiach sťažností najmä uviedla, že „všeobecný súd, ktorý koná v pozícii exekučného súdu, nie je legitímne schopný vykonávať úkony smerujúce k opätovnému komplexnému rozhodovaniu o veci s tým, že výsledkom takéhoto rozhodovania je úplná nemožnosť vykonať právo pre veriteľa, teda vmanévrovanie veriteľa do situácie ako by bol exekučný titul zrušený. Je dôležité pripomenúť, že k takémuto revíznemu postupu došlo v situácii, keď už exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom s výsledkom absolútnej nerozpornosti...“.

Sťažovateľka v sťažnostiach osobitne upozorňuje na skutočnosť, že „sťažovateľ priamo vyzval v podanom odvolaní súd, aby postupom podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) OSP prerušil konanie a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade ust. § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a to pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok“.

Podľa sťažovateľky „exekučný súd môže pristúpiť k zastaveniu konania o výkone rozhodnutia rozhodcovského súdu alebo exekučného konania realizovaného na podklade takéhoto rozhodnutia len na návrh účastníka konania (ust. § 45 ZoRK). Aj v takomto prípade je však exekučný súd pri revízii rozsudku rozhodcovského súdu limitovaný ústavne konformnou teleologickou interpretáciou ust. § 40 a nasl. ZoRK, ktorá mu umožňuje nájsť hranice jeho právomoci a odlíšiť sa tak od právomoci všeobecného súdu konajúceho o zrušení rozsudku rozhodcovského súdu.“.

Vo vzťahu k aplikácii ustanovení smernice sťažovateľka uvádza, že „v súvislosti s ústavnou potrebou aplikácie relevantných právnych noriem sťažovateľ (oprávnený) poukazuje aj na skutočnosť, že exekučný súd založil a odôvodnil svoje rozhodnutie na normatívnej úprave, ktorá nemá v Slovenskej republike povahu prameňa práva a preto sa ňou exekučný súd nemohol riadiť, resp. nemohol z jej aplikácie vyvodzovať určujúce závery formujúce konečné rozhodnutie. Exekučný súd vo veci aplikoval ustanovenia Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie, pretože je adresovaná iba členským štátom

Európskej únie a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám... neprichádza do úvahy ani jej priamy účinok (priama aplikácia)...“.

Podľa tvrdenia sťažovateľky aj postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami boli porušené „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd..., 3) právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy... 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru“. Sťažovateľka v tejto súvislosti odôvodňuje namietané porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd «a) nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie a svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktorých existencia nebola dokázaná (súd používa pri zdôvodnení svojho rozhodnutia slovo ako napr. „pravdepodobne“); b) svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybných aplikácie a interpretácie práva; a osobitne v spojení s porušením označených justičných práv porušil právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru...».

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu v napadnutých konaniach sťažovateľka osobitne zdôrazňuje, že k namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že krajský súd nenariadil pojednávanie, „aj keď k tomu bol podľa zákona povinný a odvolanie prejednal bez osobnej účasti sťažovateľa“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami okresného súdu, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom a uzneseniami krajského súdu, napadnuté uznesenia okresného súdu a napadnuté uznesenia

krajského súdu zruší a veci vráti na ďalšie konania a zároveň jej prizná primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou s'ťažností je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností uvedených vo výrokovej časti tohto uznesenia a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť týchto sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a všeobecných súdov, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

III.

Ústavný súd po preskúmaní predmetu sťažností vedených pod sp. zn. Rvp 16428/2013 a sp. zn. Rvp 16429/2013 týkajúcich sa v záhlaví tohto rozhodnutia citovaných rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu a v kontexte svojich zistení dospel k záveru, že použitá argumentácia sťažovateľky v podaných sťažnostiach je totožná s jej právnou argumentáciou, ktorú použila v stovkách predošlých sťažností, ktorými sa ústavný súd už zaoberal v uplynulom období a v ktorých atakovala právne závery všeobecných súdov, a ktoré skončili odmietnutím sťažností podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie (v častiach týkajúcich sa rozhodnutí okresných súdov), resp. z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti (v častiach týkajúcich sa rozhodnutí krajských súdov).

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľke musí byť známy právny názor ústavného súdu tak na problematiku týkajúcu sa právomoci všeobecného súdu v rámci exekučného konania skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (rozsudku rozhodcovského súdu), ako aj na ostatné skutkové okolnosti, ktoré boli podstatné pre závery všeobecných súdov, a na námietky sťažovateľky týkajúce sa postupu a záverov všeobecných súdov v týchto exekučných konaniach.

S prihliadnutím na totožnosť tak osoby sťažovateľky, ako aj totožnosť použitej právnej argumentácie a skutkových okolností, ktoré boli podstatné pre závery všeobecných súdov, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na sťažovateľkinu znalosť dôvodov odmietnutia sťažností v obdobných prípadoch a ustálený právny názor ústavného súdu na danú právnu problematiku v závislosti od predmetu napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a sťažovateľkou použitej argumentácie bez relevantných zmien, nie je potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia. Vzhľadom na uvedené sa preto ústavný súd plne stotožňuje s dôvodmi svojich predchádzajúcich rozhodnutí (najmä sp. zn. II. ÚS 614/2013 z 13. novembra 2013, sp. zn. III. ÚS 369/2013 z 28. augusta 2013, sp. zn. III. ÚS 506/2013 z 29. októbra 2013, sp. zn. IV. ÚS 70/2014 z 30. januára 2014 alebo sp. zn. IV. ÚS 467/2012 z 18. septembra 2012, sp. zn. IV. ÚS 168/2013 z 27. marca 2013, sp. zn. III. ÚS 488/2013 z 29. októbra 2013, sp. zn. I. ÚS 67/2013 zo 6. februára 2013 a v týchto citovaná prejudikatúra, ale aj *mutatis mutandis* napr. sp. zn. IV. ÚS 91/2013 zo 14. februára 2013, sp. zn. IV. ÚS 142/2013 z 8. marca 2013, sp. zn. II. ÚS 62/2013 z 30. januára 2013, sp. zn. II. ÚS 342/2013 z 19. júna 2013), ktoré skončili odmietnutím rovnakých, resp. podobných sťažností sťažovateľky z dôvodov tam uvedených.

Ústavný súd v takýchto a obdobných prípadoch nemá dôvod meniť svoje už ustálené právne názory, a preto v podrobnostiach odkazuje na už citované svoje skoršie rozhodnutia, v dôsledku čoho pristúpil k odmietnutiu týchto sťažností podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie (v častiach týkajúcich sa uznesení okresného súdu), resp. z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti (v častiach týkajúcich sa uznesení krajského súdu).

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2014